1948 AUG. 28

Magyar Nap

Szellemek járnak este a Várban

Enyhe augusztusi este. Az Uri-utcai ép ház előtti padkákon néhány ittmaradt agg főúri lakáj pipázgat ingujjban, a Szentháromság-téren egy barokk faragású ablak mögött valaki Chopint zongorázik halkan, a Hadik-huszárok karcsú lovasszobrán ezüstösen csillog a holdfény s a Halászbástyán szerelmespárok sétálnak, a soha el nem múló divat szerint, kéz a kézben. Semmi nem hallatszik ide fel a dolgozó nagyváros zajából, idegzsongító csend üli meg az üszkös vár tövében húzódó utcácskákat s az ember úgy érzi, mintha történelmi múzeumban járna a mult emlékeivel tömött üvegfalú vitrinek között.

A mult emlékei

közé tartozik a »Fehér Galamb« fogadó pirosabroszos asztala mellett borozgató két úr is. Az egyiken idejétmult fehér kamásni takarja a valószínűtlenül keskeny sevró cipőt, a másiknak aranykeretes monokli lóg fekete zsinóron a kabátja hajtókájáról... Nagyon diszkréten, halkan beszélgetnek és pórias illetlenséggel élesen kell fülelnem, hogy elkapjak néhány hangfoszlányt... A kis méltóságos is visszaérkezett már? — kérdezte a fehér kamáslis. Még nem, kérlek-alázattal — válaszolta a monoklis. — A feleségem egyelőre kinthagytam Linzben, mert nem tudtuk, hogy lesz, mint lesz, hát előrejöttem körülnézni, de már írtam neki, hogy jöhet. A maradás mellett döntöttem, öreg vagyok én már vándorolni és megkaptam a nyugdíjam is — tette hozzá szégyenlős mosollyal...

Néhány lépéssel

odébb a Russwurm-cukrászdában még Erzsébet királynét gyászolják s a zöld tüllel letakart sütemények mögött bóbiskoló hölgy Rudolf trónörökösről álmodik. A biedermeier-szobában vászonruhás fiatalember fagylaltozik hanyagul keresztbevetett lábakkal. Ujján nagy kékköves pecsétgyűrű... A lány, aki vele szemben ül, a »Picture Post«-ot lapozgatja. Valami nagyon tetszhetik neki, mert megmutatja a fiúnak, aki elismerően bólint... *»Hja, ott még lehet«* — sóhajtja.

Nyitott ablakon át

hallom:

»Itt Amerika hangja«... A tárnokutcai régi házban szól a rádió. Boltháltásos fehérfalú szoba... Zöld, bordó és kék karosszékek, sárga kerevet, hímzett terítős karcsúlábú asztalok, ezüst gyertyatartók... Hölgyek és urak ülnek bágyadt eleganciával a fotelekben és áhítatos arccal figyelik a tengerentúli szózatot. Első pillanatban magántársaságnak vélhetném, de a feketékkel és süteményekkel megrakott tálcával járó kiszolgálókisasszony arról tanuskodik, hogy *lokálról van szó*... Persze ez a *»Fortress«, a nyilas Albrecht elvált feleségének, Lelbach Irén »fenséges asszonynak« az espressója.* (Ugy hallom, nem tiltakozik ellene, sőt szívesen veszi, ha »lojálisan« fenséges asszonynak titulálják.)

Bemegyek a fenséges esspressóba s nagyon udvariasan, mert tudom, hogyan kell úrihelyen viselkedni, dupla feketét kérek a szőke kisasszonytól, aki »társaságbeli« lehet, mert *tegezi a vendég hölgyeket... (»Budán laktunk, de tönkrementünk...«)*

Figyelem a vendégeket

Örömtől sugárzik az arcuk, mikor Amerika hangja hazudozgat a demokráciákról, sőt néha egész illetlenül csámcsognak a gyönyörtől, átkiabálnak egymásnak...

— Na ehhez mit szólsz, Pityu?

— Csendesen, csak csendesen — válaszol Pityu éneklve s mindenki jókedvűen felnevet a szellemességre. Egyáltalán nincsenek csendesen és nem titkolják, kik ők, hova tartoznak.

A tálaló pult előtt egy alacsony, rokokó asztalkán karcsú porcellánhamutálca alatt furcsa kontrasztként a *»Szabad Nép«*-et látom. A »fenséges asszony« nyilván azt hiszi, hogy ezzel demokratikus jelleget ad espressójának és közönségének.

— *Minek maguknak ez a lap?* — kérdem a kisasszonyt szemrehányó hangon, az MDP hivatalos orgánumára mutatva.

— *Egy ujságra csak elő kell fizetni!* — mondja elnéző mosollyal és vállat von. Én is mosolygok, de mindketten mást gondolunk... Tíz óra tájt belibeg a »fenséges asszony«... Végigsétál az asztalok között, kecsesen. Pá... pát integet az ismerős vendégeknek, azután újra eltűnik... Szellemek járnak este a Várban.

Andor Leon